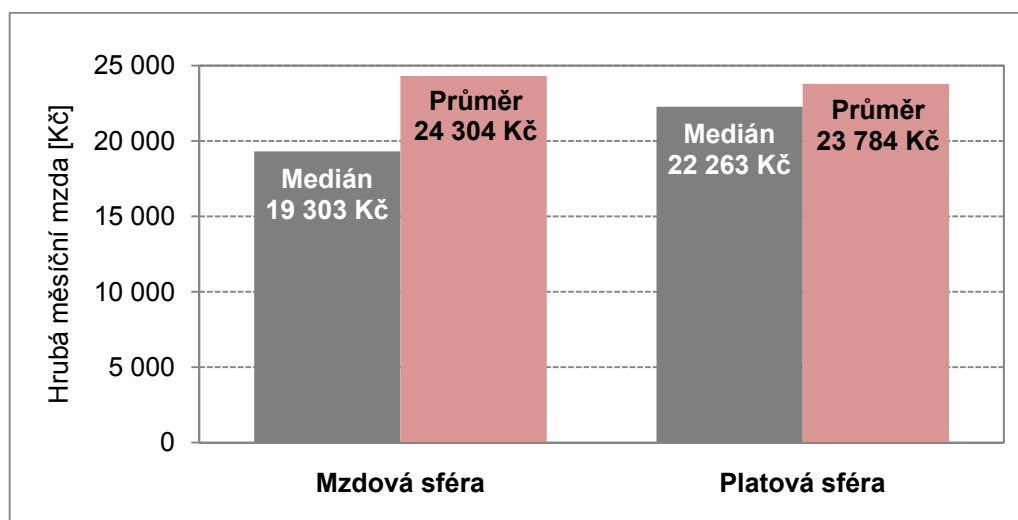

V 1. čtvrtletí 2011 rostly mzdy jen ve mzdové sféře

Výdělky ve mzdové a platové sféře

Z údajů obsažených v **Informačním systému o průměrném výdělku (ISPV)** vyplývá, že v **1. čtvrtletí 2011 vzrostla hrubá měsíční mzda ve mzdové sféře**, zatímco **v platové sféře došlo ke snížení platů**. **Medián hrubé měsíční mzdy** dosáhl ve mzdové sféře v 1. čtvrtletí 2011 výše **19 303 Kč**. Ve stejném období činil průměr hrubé měsíční mzdy ve mzdové sféře 24 304 Kč, a zvýšil se tak o 2,8 % oproti stejnému období předchozího roku. **Medián hrubého měsíčního platu** dosáhl v platové sféře v 1. čtvrtletí 2011 výše **22 263 Kč**. Průměr hrubého měsíčního platu v platové sféře ve sledovaném období meziročně poklesl o 1,7 % na 23 784 Kč. Medián a průměr hrubé měsíční mzdy (platu) ve mzdové a platové sféře ukazuje graf 1.

Graf 1: Medián a průměr hrubé měsíční mzdy/platu ve mzdové a platové sféře v 1. čtvrtletí 2011.

Zdroj: ISPV.

Medián hrubého měsíčního platu byl v platové sféře v 1. čtvrtletí 2011 **o 2 960 Kč vyšší než medián hrubé měsíční mzdy** ve mzdové sféře. Z hlediska průměru byla situace opačná – ve sledovaném období byl **průměr mzdy ve mzdové sféře o 520 Kč vyšší než průměr platu v platové sféře**. Z výše uvedeného vyplývá, že ve srovnání s platovou sférou existují **ve mzdové sféře větší rozdíly mezi příjmy jednotlivých zaměstnanců**. Tuto skutečnost potvrzuje i rozdíl mezi mediánem a průměrem mzdy (platu) v jednotlivých sférách. V 1. čtvrtletí 2011 byl **rozdíl mezi průměrem a mediánem mzdy vyšší ve mzdové sféře (5 001 Kč) než v platové sféře (1 521 Kč)**.

Mzdy a platy podle odvětví

Medián a průměr hrubé měsíční mzdy (platu) v 1. čtvrtletí 2011 v jednotlivých odvětvích ukazují tabulky 1 a 2. Tabulka 1 zobrazuje výsledky ve mzdové sféře a tabulka 2 v platové sféře.

Tabulka 1: Hrubá měsíční mzda ve mzdové sféře v 1. čtvrtletí 2011.

Odvětví (sekce CZ-NACE)	Hrubá měsíční mzda	
	Medián	Průměr
	Kč/měs	Kč/měs
Zemědělství, lesnictví a rybářství	16 019	17 482
Těžba a dobývání	26 147	29 510
Zpracovatelský průmysl	19 963	23 573
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	31 980	44 503
Zásobování vodou; činnosti související s odpady	20 486	22 879
Stavebnictví	18 031	22 102
Obchod, opravy motorových vozidel	16 695	22 195
Doprava a skladování	20 827	23 787
Ubytování, stravování a pohostinství	10 516	12 868
Informační a komunikační činnosti	33 853	45 663
Peněžnictví a pojišťovnictví	35 319	54 634
Činnosti v oblasti nemovitostí	17 768	21 044
Profesní, vědecké a technické činnosti	20 801	29 101
Administrativní a podpůrné činnosti	12 968	16 987
Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	24 190	29 550
Vzdělávání	22 650	25 990
Zdravotní a sociální péče	20 996	23 732
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	17 361	19 241
Ostatní činnosti	16 856	19 665
Celkem mzdová sféra	19 303	24 304

Zdroj: ISPV.

Tabulka 2: Hrubý měsíční plat v platové sféře v 1. čtvrtletí 2011.

Odvětví (sekce CZ-NACE)	Hrubý měsíční plat	
	Medián	Průměr
	Kč/měs	Kč/měs
Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	23 915	25 662
Vzdělávání	21 009	21 255
Zdravotní a sociální péče	21 928	24 944
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	18 804	19 921
Celkem platová sféra	22 263	23 784

Zdroj: ISPV.

Z tabulek 1 a 2 je patrné, že ve mzdové i platové sféře byl ve všech odvětvích medián hrubé měsíční mzdy (platu) nižší než průměr hrubé měsíční mzdy (platu). Nejvyšší rozdíl mezi mediánem a průměrem byl zaznamenán ve mzdové sféře v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (19 315 Kč). Naopak nejnižší rozdíl mezi mediánem a průměrem byl v 1. čtvrtletí 2011 v platové sféře, a to v odvětví vzdělávání (246 Kč).

Mimořádné odměny ve mzdové sféře

V 1. čtvrtletí 2011 tvořily **mimořádné odměny¹ ve mzdové sféře 7,2 % průměrné mzdy. Nejvyšší podíly mimořádných odměn** byly ve sledovaném období zaznamenány v odvětví **peněžnictví a pojišťovnictví** (průměrně 24,9 % mzdy) a v odvětví výroby a rozvodu elektřiny (průměrně 22,4 % mzdy).

Odpracovaná a neodpracovaná doba

S vývojem mezd úzce souvisí i vývoj odpracované, příp. neodpracované doby. V **1. čtvrtletí 2011 odpracovali zaměstnanci ve mzdové sféře průměrně 150,2 hodin za měsíc, v platové sféře 155,8 hodin.** Zaměstnanci ve mzdové sféře odpracovali v 1. čtvrtletí 2011 průměrně o 5,6 hodin měsíčně méně než zaměstnanci v platové sféře. Tento rozdíl byl způsoben mimo jiné i skutečností, že v platové sféře je častěji uplatňována osmihodinová pracovní doba, zatímco ve mzdové sféře je v mnoha subjektech pracovní doba zkrácená.

Počet hodin, které byly průměrně odpracovány v 1. čtvrtletí 2011 ve mzdové sféře v jednotlivých odvětvích, ukazuje tabulka 3.

Tabulka 3: Průměrná měsíční odpracovaná doba ve mzdové sféře v 1. čtvrtletí 2011.

Odvětví (sekce CZ-NACE)	Odpracovaná doba	z toho přesčas
	hod/měs	hod/měs
Zemědělství, lesnictví a rybařství	148,8	4,4
Těžba a dobývání	145,5	5,3
Zpracovatelský průmysl	150,8	5,1
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	150,2	2,7
Zásobování vodou; činnosti související s odpady	152,7	4,1
Stavebnictví	143,8	2,7
Obchod, opravy motorových vozidel	151,4	1,3
Doprava a skladování	147,9	3,7
Ubytování, stravování a pohostinství	150,2	1,8
Informační a komunikační činnosti	154,0	1,4
Peněžnictví a pojišťovnictví	152,4	0,5
Činnosti v oblasti nemovitostí	147,3	0,9
Profesní, vědecké a technické činnosti	150,7	0,9
Administrativní a podpůrné činnosti	148,5	2,9
Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	151,9	0,2
Vzdělávání	157,4	0,5
Zdravotní a sociální péče	152,4	4,0
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	153,7	1,2
Ostatní činnosti	150,0	1,2
Celkem mzdová sféra	150,2	3,2

Zdroj: ISPV.

¹ Mimořádné odměny představují všechny platby zaměstnancům, které nebývají pravidelně zúčtovány ve mzdě. Příkladem mohou být 13. a 14. platy.

Z tabulky 3 vyplývá, že **ve mzdové sféře** průměrně **odpracovali** v 1. čtvrtletí 2011 **nejvíce hodin** zaměstnanci **v odvětví vzdělávání** (157,4 hodin měsíčně). **Nejméně** odpracovaných hodin bylo v 1. čtvrtletí 2011 vykázáno **v odvětví těžby a dobývání** (145,5 hodin měsíčně).

Z údajů obsažených v ISPV bylo dále zjištěno, že k **největšímu meziročnímu nárůstu počtu odpracovaných hodin** došlo v 1. čtvrtletí 2011 u zaměstnanců **ve mzdové sféře v odvětví zdravotní a sociální péče**. V 1. čtvrtletí 2011 odpracovali zaměstnanci tohoto odvětví o 5,7 hodin měsíčně více než v 1. čtvrtletí 2010. Největší pokles v počtu odpracovaných hodin nastal během 1. čtvrtletí 2011 ve mzdové sféře u zaměstnanců v odvětví kulturní, zábavní a rekreační činnosti, kteří odpracovali o 3,5 hodin měsíčně méně ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku.

Ve sledovaném období odpracovali zaměstnanci mzdové sféry **měsíčně 3,2 hodin přesčas**. Z hlediska jednotlivých odvětví odpracovali **nejvíce hodin přesčas** zaměstnanci **v odvětví těžby a dobývání** (5,3 hodin měsíčně) **a zpracovatelského průmyslu** (5,1 hodin měsíčně).

Neodpracovaná doba² činila ve mzdové sféře **18,6 hodin měsíčně**, v platové sféře 16,1 hodin. **Nejvíce neodpracovaných hodin** bylo v rámci **mzdové sféry** vykázáno v odvětví **stavebnictví** (25,6 hodin měsíčně). Nejvíce neodpracovaných hodin, za které náležela zaměstnancům náhrada mzdy³, bylo ve mzdové sféře vykázáno v odvětví těžby a dobývání (13,9 hodin měsíčně).

² Celkový počet neodpracovaných hodin zahrnuje hodiny neodpracované z důvodu dovolené, svátků v jinak pracovní dny, překážek v práci, pracovní neschopnosti, ošetřování člena rodiny, atd.

³ Jedná se o neodpracované hodiny s náhradou mzdy z důvodu dovolené, svátků v jinak pracovní dny, důležitých překážek na straně zaměstnance, apod. Nejsou zde zahrnuty hodiny neodpracované z důvodu dočasné pracovní neschopnosti a ošetřování člena rodiny.

HLAVNÍ ZMĚNY V INFORMAČNÍM SYSTÉMU O PRŮMĚRNÉM VÝDĚLKU OD ROKU 2011

Informační systém o průměrném výdělku (ISPV), spravovaný **Ministerstvem práce a sociálních věcí**, zjišťuje výdělkovou úroveň v České republice. **V roce 2011** došlo v ISPV k několika **zásadním změnám**. Hlavní změny jsou následující:

- 1. Změna terminologie.** Místo označení podnikatelská sféra se v ISPV od roku 2011 používá označení **mzdová sféra** a místo označení nepodnikatelská sféra se používá označení **platová sféra**. Do mzdové sféry jsou zahrnuty ekonomické subjekty, které odměňují zaměstnance mzdou podle § 109, odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Platová sféra zahrnuje subjekty, ve kterých jsou zaměstnanci odměňováni platem podle § 109, odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Označení podnikatelská a nepodnikatelská sféra jsou používána Českým statistickým úřadem (ČSÚ), přičemž tato označení odpovídají členění podle institucionálních sektorů. V rámci ISPV jsou zaměstnanci členění podle toho, zda jsou odměňováni mzdou nebo platem, což plně neodpovídá členění podle institucionálních sektorů, a proto byly zvoleny nové termíny. Nová terminologie by měla přispět k vyšší obezřetnosti uživatelů při srovnávání výsledků za jednotlivé sféry podle ISPV a ČSÚ.
- 2. Harmonizace metodiky ISPV s Českým statistickým úřadem (ČSÚ).** Od roku 2011 je harmonizována metodika zpracování údajů obsažených v ISPV se mzdovou statistikou ČSÚ. V rámci harmonizace byl doplněn základní soubor ISPV o chybějící subjekty (viz bod 3) a změnila se periodicita zpracování údajů platové sféry (viz bod 4). Hlavní přínos harmonizace spočívá především ve **zvýšení kvality údajů poskytovaných uživatelům** obou statistik.
- 3. Změny v souboru mzdové sféry.** Ve mzdové sféře došlo v roce 2011 ke změnám v základním souboru zaměstnanců. Oproti roku 2010 byl soubor rozšířen o zaměstnance následujících subjektů:
 - právnických osob s méně než 10 zaměstnanci,
 - fyzických osob a neziskových institucí bez ohledu na počet zaměstnanců.Díky doplnění základního souboru o výše uvedené ekonomické subjekty je **možné provádět dopočet údajů na celou populaci zaměstnanců mzdové sféry**.
- 4. Změny v periodicitě zpracování údajů za platovou sféru.** V rámci ISPV jsou od roku 2011 modelovány a následně **zpracovávány údaje za subjekty platové sféry i v lichých čtvrtletích**. Do roku 2010 byly tyto údaje zpracovávány pouze v sudých čtvrtletích.